חופש המידע

<u>דוח סיכום פעילות לשנת 2023</u>

ניסן תשפ"ד

אפריל 2024

תוכן העניינים

דבר הממונה	**3**
חזון רשות האוכלוסין וההגירה	**4**
פריסה ארגונית	**5**
תיאור מינהלי הרשות ויחידותיהם	**6**
פרק 1: שרותי מרשם	**9**
פרק 2: הסדרת הישיבה בארץ	**12**
פרק 3: טיפול בבקשות לאיחוד משפחות (בני זוג)	**14**
פרק 4: הסדרת העסקתם של העובדים הזרים	**15**
פרק 5: הסדרת העסקתם עובדים פלשתינאים וירדנים	**20**
פרק 6: ביקורת גבולות במעברי הגבול הבינלאומיים	**22**
פרק 7: צמצום מספר השוהים שלא כחוק	**34**
פרק 8: אכיפה על מעסיקי זרים	**27**
פרק 9: שיפור השירות לציבור	**28**
מטרות רב שנתיות ויעדי הרשות	**31**
רשימת חוקים	**32**
תיאור מאגרי המידע של הרשות	**33**
תקציב 203	**34**
רשימת לשכות מינהל אוכלוסין	**35**
בעלי תפקידים ברשות	**37**
דרכי התקשרות עם הרשות	**38**
זרקור על פעילות מינהל האוכלוסין	**4**

דבר הממונה

נושא השקיפות הינו נושא שנדון ומקודם בכל תחומי העיסוק בחברה, בדגש על המגזר הציבורי והממשלתי.

כיום, בעידן הטכנולוגי המתקדם, פעילות הגופים הציבוריים עומדת למבחן הציבור בכל רגע ורגע.

כממונה על העמדת מידע לציבור, מוגש בזאת הדוח לשנת 2023 .

בשנת 2023 התקבלו 187 בקשות חופש מידע , 10 עתירות .

נתון זה מדגיש את חשיבות השקיפות במידע ואת הצורך בהגברת מודעות הציבור לזכותו לקבל את המידע.

בשנת 2023, לצד פעילות שוטפת, התמודדה רשות האוכלוסין וההגירה עם שני אירועים מרכזיים: משבר הדרכונים ובעקבותיו פרויקט 'מרתון דרכון' ומלחמת חרבות ברזל שעדיין מתנהלת, עם כתיבת שורות אלו.

בדוח ניתן לראות את פירוט העשייה הרבה סביב שני נושאים מרכזיים אלו ונושאים נוספים, במסגרתה גם העמדת המידע לציבור באופן יומיומי.

תודתי לאגף בכיר תכנון מדיניות ואסטרטגיה על דוח סיכום פעילות הרשות 2023, המשקף בהרחבה את פעילותה המרכזית של רשות האוכלוסין ומציין את כל אחד מתחומי אחריותה העיקריים. דוח זה, היווה בסיס עובדתי בכתיבת הדוח השנתי של חופש המידע.

להלן קישור:

דוח סיכום פעילות הרשות 2023: https://www.gov.il/he/pages/summary_2023_report

דוח נתוני זרים – סיכום שנת 2023: https://www.gov.il/he/pages/zarim2023

חזון רשות האוכלוסין וההגירה

הרשות תהווה גוף ממשלתי מקצועי בנושא האוכלוסין וההגירה, הפועל לשמירת זהותה היהודית והדמוקרטית של מדינת ישראל בהתאם לחוק. הרשות תיזום, תוביל ותיישם מדיניות ממשלתית עבור מדינת ישראל ועבור אזרחיה, תושביה והבאים בשעריה, תוך שמירה על כבוד האדם וזכויותיו ועל האינטרסים הלאומיים של המדינה. הרשות תעניק שירות נגיש, מקצועי, אנושי, יוזם וחדשני מתוך תודעה של שליחות ציבורית עמוקה והקפדה על אתיקה מקצועית, שוויון ושקיפות.

מינהל האוכלוסין
מינהל שירות למעסיקים ועובדים זרים
מינהל ביקורת גבולות
מינהל אכיפה וזרים

תיאור מינהלי הרשות ויחידותיה

מינהל האוכלוסין : מינהל האוכלוסין מונה כ – 800 עובדים ואחראי למכלול הנושאים בתחומים של מרשם ודרכונים, אזרחות ומעמד, אשרות, איחוד משפחות עליה ושבות. הזרוע הביצועית של המינהל כוללת לשכות, לשכות משנה.

- **אגף מרשם וביומטרי:** האגף מהווה סמכות מקצועית בנושאי חוקי המרשם, חוק השמות וחוק הדרכונים. האגף אחראי על מתן הנחיות מקצועיות בנושאי תעודות זהות ביומטריות ורגילות, מסמכי נסיעה ביומטריים ורגילים, רישום ותיקון פרטי מרשם, טיפול בפונדקאות בחו"ל, רישום צו הורות פסיקתי, מתן מענה למתמחי הלשכה המשפטית בכל הנוגע לתיקים המנוהלים על ידי הלשכה המשפטית בתחומי המרשם השונים.
- **אגף אשרות ומעמד:** האגף אחראי על כתיבה ועדכון נהלים ומנחה באופן מקצועי את עובדי הלשכות בנושאי אשרות ומעמד של עולים חדשים וזרים, בהתאם לחוק השבות ולחוק הכניסה לישראל, ומבצע מעקב ובקרה על עבודתם המקצועית של עובדי הלשכות. לאגף אשרות ומעמד סמכות מקצועית במענה לערעורים ולטיפול במקרים חריגים ומורכבים המועברים על ידי הלשכות או גופים אחרים, ריכוז ההנחיות והטיפול בבקשות פרטניות המועלות לוועדות שונות ברשות ובניהן : ועדה בין-משרדית הומניטרית, ועדה בין-משרדית לתושבי אזור, ועדה לביטול מעמד ועוד.
- **אגף אזרחות** : אגף אזרחות אחראי על טיפול במתן אזרחות על ידי התאזרחות, הענקה והשבת התאזרחות, בירור אזרחות וקביעת מעמד, ויתור וביטול אזרחות ישראלית, בקשות ארל"י, מתן תיעוד מסוגים שונים כולל על אזרחות ארצישראלית. בנוסף אחראי על כתיבת נהלים ועדכונם, מתן מענה ללשכות הרשות, בירור וקבלת החלטות בקשר לבקשות המוגשות בקונסוליות הישראליות ברחבי העולם בנושא אזרחות ומעמד.
- **אגף אוכלוסיות זמניות:** האגף אחראי על הטיפול בבקשות לאשרות כניסה והארכת אשרות של קבוצות תיור, תיירים, משתלמים, מתנדבים, מומחים, סטודנטים, אנשי דת, תלמידי ישיבה, קורבנות סחר, הסכמי טיול-עבודה, עבודה מול המינהל האזרחי לגבי כניסת זרים לאי"ש ועוד.
- **אגף תכנון, תפעול ובקרה:** האגף אחראי על הכנת תוכנית עבודה שנתית ורב שנתית, מעקב אחר נושא שכר עידוד, פיקוח ובקרה על עבודת הלשכות.
כן אחראי האגף על מתן השירות המינהלי והלוגיסטי לאגפי מטה המינהל, המרחבים ול-50 לשכות המינהל המתפרסות ברחבי הארץ.

מינהל ביקורת גבולות: מינהל ביקורת גבולות ממונה על בקרת התנועה של העוברים במעברי הגבול הבינלאומיים בישראל, בהתאם לחוקי המדינה ולתקנותיה.

- **ייעוד המינהל** : ביצוע בקרה על תנועת העוברים בכלל מעברי הגבול הבינלאומיים על פי חוקי מדינת ישראל ותקנותיה, תוך מתן שירות יעיל, הולם ומיטבי לשמירת האינטרסים של מדינת ישראל.

- **מטרות**: מתן שירות איכותי, מהיר זמין ונגיש לכל אדם בהתאם למעמדו, זכויותיו וחובותיו.

  לקיים ולממש את חוקי המדינה ותקנותיה בנאמנות ובמקצועיות. לאכוף את הזכויות והחובות של כל אדם בהתאם למעמדו.
- **תפקידי היחידה**: בקרה על תנועת העוברים בכלל מעברי הגבול הבינלאומיים, תוך קיום חוקי המדינה ותקנותיה, בנאמנות ובמקצועיות על מנת לשמור על האינטרסים של מדינת ישראל.

  מתן שירות יעיל, איכותי וזמין לכל עובר בהתאם למעמדו זכויותיו וחובותיו.

  מתן רישיונות ישיבה בהתאם למעמד העוברים וקביעת תנאים לכניסתם במידת הצורך

  (סירוב כניסה לישראל, הגבלת משך שהייה, ערבות להבטחת יציאה).

  קיום קשרי עבודה מקצועיים עם משרדי ממשלה, גורמים ביטחוניים וגורמי האכיפה.

  מתן חוות דעת מקצועית למנכ"ל הרשות וגורמי המקצוע.

  תפעול ופיתוח מערכות לרישום ביקורת גבולות ואחזקתן.

  איסוף ועיבוד נתונים סטטיסטיים.

<u>מינהל אכיפה וזרים</u>: אחראי לאכיפת החוקים המתייחסים לשהות זרים ולתעסוקת זרים בישראל. המינהל פועל לצמצום מספר השוהים הלא-חוקיים ובמקביל, פועל לשמירה על זכויותיהם של הזרים. כמו כן, המינהל אחראי לטיפול במסתננים ובמבקשי מקלט.

המינהל פועל באמצעות מרחבים ויחידות משנה:

מטה מינהל אכיפה וזרים, אמרכלות מינהל אכיפה וזרים, מרחב צפון, מרחב דרום, מרחב מרכז מרחב תל אביב, יציאה מרצוו, היחידה למבקשי מקלט , מודיעין ובדיקת כנות קשר, זרוע הרחקה, יל"ת- היחידה להבטחת תנאים הוגנים.

<u>מינהל עובדים זרים :</u> משמש כמאסדר (רגולטור) בכל הנוגע להסדרת העסקתם של עובדים זרים ופלשתינאים בענפים: בניין, חקלאות, מלונאות, מוסדות סיעוד, הייטק, תעשייה ושירותים, תוך יישום מדיניות הממשלה ביחס למכסות העסקה ושיטות העסקה. כמו כן, במינהל מתבצעת פעילות פיננסית ענפה הנוגעת לתשלומי חובה של מעסיקי זרים ופלשתינאים, וניהול פיקדונות של עובדים זרים ומסתננים, המינהל מונה כ – 180 עובדים.

המינהל אחראי על מתן היתרים, להעסקת עובדים זרים, פלשתינאים וירדנים ובהנפקת רישיונות עבודה לעובדים זרים.

המינהל אמון על גיוס והבאת עובדים זרים במסגרת הסכמים בילטרליים, החל מהחתימה על ההסכמים וניהול המו"מ אל מול המדינות, יישום ההסכמים וגיוס עובדים בענפים השונים.

במסגרת סמכויותיו, אחראי המינהל על רישוי תאגידי כוח אדם ולשכות פרטיות ומפקח על פעילותם.

כמו כן, המינהל אחראי על ביצוע בקרה פיננסית להבטחת היציבות והניהול התקין של התאגידים המפוקחים.

תחת המינהל פועלים שמונה אגפים הנותנים שירותים במסגרת הסדרת העסקת עובדים זרים ופלשתינאים בישראל: אגף בכיר סיעוד, אגף בניין, אגף מגזר עסקי, אגף חקלאות וירדנים, אגף שירות למעסיקי עובדים פלשתינאים, אגף בקרה פיננסית, אגף תאגידים ולשכות פרטיות:

- **אגף בכיר סיעוד:** אמון על הסדרת העסקת עובדים זרים בתחום הסיעוד ועל מתן שירות למעסיקים ולעובדים הזרים בתחום, לרבות טיפול בבקשות להיתרים להעסקת עובדים זרים בסיעוד. בנוסף, אחראי על ביצוע אכיפה ורגולציה על מעסיקים ועובדים זרים בתחום. כמו כן, אמון על הנגשת מידע רלוונטי לבעלי העניין בתחום.
- **אגף בניין**: אמון על הסדרת העסקת עובדים זרים בענף הבניין ועל מתן שירות לתאגידים ולחברות הביצוע ולעובדים הזרים, לרבות הטיפול בבקשות להיתרים להעסקת עובדים זרים בבניין. בנוסף, אחראי על ביצוע אכיפה ורגולציה על תאגידים, חברות ביצוע ועובדים זרים בבניין. כמו כן, על הנגשת מידע רלוונטי לבעלי העניין בתחום.
- **אגף מגזר עסקי:** אמון על הסדרת העסקת עובדים זרים במגזר העסקי ועל מתן שירות למעסיקים ולעובדים הזרים בתחום, לרבות הטיפול בבקשות להיתרים להעסקת עובדים במגזר העסקי (חברות תעשיה, בתי מלון, מסעדות אתניות, חברות ישראליות, זרות ובינלאומיות). בנוסף, אחראי על אכיפה ורגולציה על מעסיקים ועובדים זרים במגזר העסקי. כמו כן, אחראי על הנגשת מידע לבעלי העניין בתחום.
- **אגף חקלאות וירדנים**: אמון על הסדרת העסקת עובדים זרים בענף החקלאות ועל מתן שירות למעסיקים ולעובדים הזרים בתחום, לרבות הטיפול בבקשות להיתרים להעסקת עובדים זרים בחקלאות. בנוסף, אחראי על הסדרת העסקת העובדים הירדנים בישראל ועל מתן שירות למעסיקים בענף ולעובדים הירדנים. אכיפה ורגולציה על מעסיקים ועובדים זרים בענף החקלאות וכן במעסיקי ירדנים ועובדים ירדנים. כמו כן, אחראי על הנגשת מידע רלוונטי לבעלי העניין בתחום.
- **אגף שירות למעסיקי עובדים פלשתינאים:** אמון על הסדרת העסקת העובדים הפלשתינאים בכל הענפים (בניין, חקלאות, מלונאות, מוסדות סיעוד, הייטק, תעשיה ושירותים וכו'). האגף אחראי על מתן שירות למעסיקי עובדים פלשתינאים, לרבות טיפול בבקשות להיתרי העסקת וגביית התשלומים הסוציאליים שהעובדים זכאים להם לפי דיני העבודה, וכן שירות לעובדים הפלשתינאים בכל הנוגע לתשלומים הסוציאליים הנגבים עבורם באמצעות האגף.
- **אגף בקרה פיננסית**: אמון על ביצוע ביקורות בדבר איתנות פיננסית של תאגידים בתחום הבניין, ניתוח דוחות כספיים של חברות במגוון ענפים וכן, על הטיפול בפיקדונות וערבויות.
- **אגף תאגידים ולשכות פרטיות**: אחראי על רישוי לתאגידי כח אדם בענף הבניין המעסיקים עובדים זרים בישראל, וללשכות פרטיות האחראיות על השמת עובדים זרים בענף הסיעוד או החקלאות. כמו כן, מפקח האגף על עבודתם של גופים אלה באמצעות ביקורות מנהליות, במטרה להבטיח שגופים אלה יפעלו באופן תקין.
- **האגף להסכמים בילטראליים:** אחראי על גיוס עובדים זרים בכפוף למכסות שקבעה הממשלה במסגרת הסכמים בילטרליים, גיבוש ויישום הסכמים בילטראליים לשם הסדרת העסקתם של העובדים הזרים בישראל. בנוסף, אחראי על בניה ויישום מערכי גיוס בעבודה משותפת עם מדינות זרות וכן, ניהול הקשר ושמירה על זכויות העובדים השוהים בישראל.

פרק 1: שירותי מרשם

רשות האוכלוסין וההגירה אחראית על ניהול מרשם האוכלוסין ועל הנפקה של תיעוד מהמרשם בהתאם לחוק **מרשם** האוכלוסין התשכ"ה-1965, ולהנפקה של מסמכי נסיעה בהתאם לחוק הדרכונים תשי"ב-1952.

במהלך שנת 2023 נרשמה עלייה בהנפקת מסמכי נסיעה ותעודות זהות. על אף שבשנת 2022 חלה עלייה תלולה במספר מסמכי הנסיעה שהונפקו (ביחס לתקופת הקורונה, בשנים 2020-2021), מספר מסמכי הנסיעה שהונפקו בשנת 2023 עלה ב-15% ביחס לשנת 2022 ועמד על 1.83 מיליון. מספר תעודות הזהות שהונפקו בשנת 2023 עלה ב-21% ביחס לשנת 2022 והגיע לכמעט 1.2 מיליון תעודות זהות. גם במקרה זה מדובר במספר שיא ביחס לשנים האחרונות. את העלייה המשמעותית בהיקפי ההנפקה ניתן לתלות **במבצע "מרתון דרכון"**, שהתקיים ברשות בחודשים מאי-יוני 2023. עלייה של 11% נרשמה במספר תעודות הפטירה שהונפקו (המשך של מגמת עלייה בשנים האחרונות). עליות מתונות יותר נרשמו לגבי השירותים: הנפקת תעודת לידה ושינוי שם משפחה (עלייה של כ-3%). לצד אלו חלה ירידה קלה בהיקפי השירותים: שינוי שם פרטי ושינוי מען (ירידה של 2%-4%).

במספר העולים החדשים שנרשמו בשנת 2023 חלה אמנם ירידה של 38% בהשוואה לשנת 2022 אך צריך לקחת בחשבון, כי שנת 2022 הייתה שנה חריגה, בה מספר העולים זינק באופן משמעותי ביחס לשנים הקודמות. מספר העולים שנרשמו בשנת 2023 (43.6 אלף), גבוה באופן משמעותי ממספר העולים החדשים שנרשמו בשנים 2019-2021 (כ-25 אלף בממוצע לשנה). כ-31 אלף מתוך כלל העולים שנרשמו בשנת 2023 הגיעו מרוסיה (71% מכלל עולי 2023).

עם דעיכתה של מגיפת הקורונה והשלכותיה, חל גידול דרמטי במספר הישראלים המבקשים לקבוע תור לקבלת דרכון, כתוצאה מכך שלמבקשים דרכון בעתו (לקראת מועד תום תוקפו) התווספו מעל למיליון בעלי דרכונים, שתוקפם פג במהלך שנות הקורונה והם לא הגישו בקשה לחדשו אז. כפועל יוצא מכך נוצר פער ביכולת של רשות האוכלוסין וההגירה לתת מענה לביקוש של הציבור לדרכונים. הביטוי לפער עבור האזרח הוא המתנה ממושכת לקבלת תור להגשת בקשה לדרכון והארכת זמן ההמתנה ממועד הגשת הבקשה לדרכון ועד לקבלתו.

לצורך צמצום הפער שנוצר בין הביקוש לדרכונים ליכולת ההנפקה על ידי רשות האוכלוסין וההגירה ננקטו צעדים שונים, שהמרכזי שבהם בשנת 2023 היה פרויקט "מרתון דרכון". במהלך המבצע, שהתקיים בחודשים מאי-יוני 2023 ונמשך שבעה שבועות, ארבע לשכות מינהל האוכלוסין הגדולות והמרכזיות – ת"א, ירושלים, חיפה ובאר שבע – היו פתוחות לקבלת קהל משעות הבוקר ועד לשעות הערב המאוחרות, ללא הצורך בזימון תור מראש. בנוסף אליהן הוקם מרכז ייעודי להנפקת דרכונים ביומטריים בבני ברק (שפעילותו נמשכה עד לחג סוכות, רגע לפני שפרצה מלחמת "חרבות ברזל"). לצד תגבור הלשכות, תוגבר גם המפעל שבו מונפקים הדרכונים ("ארבל") והוא עבד במשמרות כפולות ולעיתים אף משולשות (24/6).

המבצע לווה במסע פרסום רחב וצעדים להנגשת מידע, שנועדו לעודד את הציבור להגיע. באתר האינטרנט של הרשות הוקם דף ייעודי לתקופת המבצע ובו הודעות לציבור, עדכונים על עומסים ועל שינויים בשעות קבלת הקהל. כמו כן, החל מהשבוע השלישי של המבצע הוצבו מצלמות, ששידרו בשידור חי את הכניסות של ארבעת הלשכות בכל רגע נתון, שיקפו את מצב התור, ובכך סייעו לציבור להחליט האם ומתי להגיע ולאיזו לשכה.

מבצע "מרתון דרכון" אפשר לתת מענה לביקוש לדרכונים, שהיה גבוה במיוחד לקראת חופשת הקיץ. במסגרת 35 ימי "מרתון דרכון" (14.5.23-29.6.23) קיבלו שירות כ- 230 אלף איש בארבעת הלשכות הגדולות ובמרכז להנפקת הדרכונים. זאת בנוסף למספר דומה של אנשים שבקשתם לדרכון טופלה ביתר הלשכות. כאשר בסה"כ כ-456 אלף איש שקיבלו שירות במשך 35 ימים. במהלך תקופת המרתון הונפקו במפעל הדרכונים כ-356 אלף דרכונים (ממוצע של כ-10.5 אלף הנפקות ביום).

<u>פעילות שירותי מרשם ומידע כנגזרת מהשלכות "חרבות ברזל"</u>

השלכות מלחמת "חרבות ברזל", שפרצה ב-7 באוקטובר 2023, הביאו אתגרים מיוחדים הנוגעים לתפקידה של הרשות כאחראית על ניהול מרשם האוכלוסין ועל הנפקה של תיעוד מהמרשם, שהצריכו התמודדות יוצאת דופן מבחינת צורת הפעילות הנדרשת ולעיתים אף התמודדות ברמה הרגשית.

<u>מתן מענה לצרכי מידע וסיוע בזיהוי חללים והרוגים ואיתור נעדרים:</u>

עם פרוץ המלחמה ולמשך שבועות הוקצו צוותים מיוחדים לסיוע במלאכה הקשה של זיהוי חללי צה"ל והכנת תיקי חללים, זיהוי הרוגים ונעדרים מול החמ"לים של הצבא, המשטרה והצוותים הרפואיים. העבודה התקיימה במתכונת של 24/7. בנוסף, ניתן מענה למשרד לשירותי דת לצורך השלמת סידורי הקבורה של החללים.

כמו כן, סופקו נתוני פרט לגורמים מורשים, לצורך טיפול באוכלוסיות המושפעות ממצב החירום ובהן המפונים מבתיהם בהוראת הממשלה ומשפחות החטופים, וכן נתונים סטטיסטיים לרשויות שונות, לצורך קבלת החלטות.

<u>הפעלת לשכות ניידות לצורך הנפקת תיעוד במלונות עבור מפונים ומתפנים</u>

במתקפת ה-7 באוקטובר האכזרית בתים רבים ותכולתם עלו בלהבות ומי שהצליח להימלט על נפשו נאלץ להשאיר מאחוריו את כל רכושו, גם אם שרד. כתוצאה מכך, האוכלוסייה שפונתה בבהילות מיישובי העוטף נשארה ללא תעודות זהות ודרכונים. כבר לקראת סופו של השבוע הראשון למלחמה הורידה רשות האוכלוסין לשכה ניידת לאחד המלונות שם שהו מפונים, על מנת להנפיק להם תיעוד חדש, במקום זה שאבד, וזאת בפטור מתשלום אגרה. במהלך ארבעת החודשים הראשונים של המלחמה פתחה הרשות כ-30 לשכות ניידות באתרים שונים ברחבי הארץ, בהם שוכנו האוכלוסיות שפונו מיישוביהם בעקבות המלחמה על ידי הממשלה וכן כאלו שהתפנו מיוזמתם. במשך תקופה זו טופלו במסגרת הלשכות הניידות כ-10,800 בקשות לתעודות זהות ו/או דרכונים.

<u>מתן אפשרות לבצע שינוי מען באופן רטרואקטיבי</u>

שינוי מען במרשם האוכלוסין הוא שירות שבימים כתיקונם ניתן לעשות ממועד מעבר המגורים. למרות שחלה חובה על כך, ברגיל, אנשים אינם ממהרים לעדכן את רשות האוכלוסין וההגירה על שינוי בכתובת המגורים וזאת מסיבות שונות. כתוצאה מכך, עם פרוץ המלחמה היה מי שגר בפועל ביישובי העוטף וסמוך לגבול הצפון אולם כתובתו לא היתה מעודכנת במרשם האוכלוסין. רשות האוכלוסין וההגירה אפשרה לאותם תושבים, באופן יוצא מן הכלל, לעדכן את כתובתם במרשם האוכלוסין באופן רטרואקטיבי, עד למועד של שנה אחורה, כך שתהיה זהות בינה לבין מקום

מגוריהם ערב המלחמה, וזאת בכפוף להמצאת מסמכים המהווים הוכחה ו/או אסמכתא לכך. עדכון הכתובת היה נחוץ על מנת שיוכלו להימנות עם אוכלוסיית המפונים ולקבל את התמיכה שהמדינה מעניקה לאוכלוסייה זאת. כדי להקל על העדכון פותח לצורך כך שירות מקוון.

פרק 2 - הסדרת הישיבה בארץ

רישיונות ישיבה

רשות האוכלוסין וההגירה עוסקת בהסדרת הישיבה של הזרים, המבקשים להיכנס לישראל, ולאלו השוהים בה מכוח חוק הכניסה לישראל התשי״ב-1952. בחוק קבועים רישיונות ישיבה שונים מסוג ביקור וארעי, הניתנים לזרים המבקשים להיכנס לישראל ולשהות בה. על סוגי רישיונות הישיבה נמנים: סטודנט, מתנדב, איש דת, עובד זר, תייר, דיפלומט ושירות חוץ, תושב ארעי ועוד.

בשנת 2023 הונפקו בסך הכל כ-3.78 מיליון רישיונות ישיבה, כאשר כ-90% מהן (כ-3.4 מיליון) היו רישיון מסוג תייר. מדובר בעלייה מתונה מאוד במספר רישיונות מסוג תייר שהונפקו ביחס לשנת 2022 (אז הונפקו כשלושה כ-3 מיליון רישיונות), אולם עדיין פחות ממספרם בשנת 2019, טרום מגיפת הקורונה, אז הונפקו כמעט 5 מיליון רישיונות מסוג תייר.

אחד הרישיונות הנפוצים ביותר הוא רישיון עבודה, המוענק הן לעובדים זרים, המועסקים בישראל בענפים ובמכסות אותם קבעה הממשלה (ב/1), והן לזרים שהותר להם לעבוד בישראל (ב/1 כללי). במהלך שנת 2023 חלה עלייה משמעותית במספר רישיונות העבודה שהונפקו – הן בהנפקת רישיונות חדשים (81.7 אלף רישיונות בשנת 2023, לעומת 72.1 אלף רישיונות בשנת 2022), והן בהנפקת הארכות לרישיונות (141.7 אלף הארכות בשנת 2023, לעומת 81.3 אלף הארכות בשנת 2022). במהלך 2023 כ-58% מהרישיונות המונפקים היו הארכות של רישיונות, וזאת לעומת 48% מהרישיונות שהונפקו בשנת 2022. את העלייה בהיקף ובשיעור הארכות הרישיונות ניתן לתלות בהארכות גורפות שניתנו בתקופת מבצע ״מרתון דרכון״ על מנת להסיט את מירב כח האדם לטובת המבצע, וכן בעקבות פרוץ מלחמת ״חרבות ברזל״.

במהלך 2023 נרשמה ירידה של כ-10% ביחס לשנת 2022 בהנפקת רישיון ס׳2(א)(5), הניתן למי שנמצא בישראל ללא רישיון ישיבה, וניתן עליו צו הרחקה לפי סעיף 2(א)(5). ירידה של כ-12% נרשמה בשנת 2023 בהנפקת רישיונות לסטודנטים זרים ותלמידי ישיבה זרים. ירידה בשיעור גדול יותר (38%) נרשמה בהנפקת רישיונות למתנדבים זרים –מדובר במספרים מוחלטים קטנים באופן יחסי. לעומת זאת, במהלך שנת 2023 נרשמו עליות בהנפקת רישיונות לדיפלומטים (כ-5%), אנשי חוץ (כ-6%), אנשי דת זרים (כ-14%), ולנלווים של אנשי דת או סטודנטים ותלמידי ישיבה זרים (כ-15%).

אזרחות

רשות האוכלוסין וההגירה עוסקת בטיפול ברכישת אזרחות ישראלית וביטולה, בהתאם לחוק האזרחות (התשי״ב,-1952). בחוק מפורטות הדרכים לרכישת אזרחות, ומנגד הדרכים לוויתור או ביטול האזרחות. עיקר הפעילות בתחום זה באה לידי ביטוי בטיפול בקשות התאזרחות, הענקת אזרחות, ויתור על אזרחות, בירור וקביעת מעמד, השבת אזרחות ובהנפקת אישורים ותעודות בתחומים אלו.

במהלך שנת 2023 רכשו 4,460 איש אזרחות ישראלית מכוח התאזרחות (ולא מכוח שבות או לידה)[1], מספר הזהה כמעט למספר האנשים שרכשו אזרחות מכוח זה בשנת 2022, אז עמד מספרם על 4,455

איש. לעומת זאת, בשנת 2023 נרשמה עלייה בקרב אזרחי ישראל שוויתרו על אזרחותם : 365 אנשים לעומת 169 במהלך שנת 2022. יתכן שעלייה זאת, כמו גם העלייה המשמעותית בהנפקות תעודות המעידות על אזרחות הדבר נבע מעלייה בביקוש לקבלת אזרחות זרה מצד אזרחי ישראל.

הבאת קבוצות מיוחדות לארץ בהתאם להחלטות ממשלה

בני משפחה הממתינים באתיופיה

במהלך 2023, הושלם יישום החלטת ממשלה 713 (שהתקבלה ביום 28 בנובמבר 2021) – בהתאם להחלטה זו, שר הפנים, על פי סמכויותיו לחוק הכניסה לישראל התשי״ב, אמון על בדיקה ואישור כניסתם של עד 3,000 מועמדים מקהילת הממתינים בגונדר ובאדיס אבבה באתיופיה.

בסך הכל, עד לסוף שנת 2023, אושרו 3,007 נפשות, כאשר 3,004 מתוכם עלו לישראל עד לסוף השנה.

פרק 3: טיפול בבקשות לאיחוד משפחות (בני זוג)

בקשות לאיחוד משפחות מוגשות על ידי אזרח/ית ישראל או תושב/ת קבע שלו/לה בן/בת זוג בעל/ת אזרחות זרה. הבקשה מוגשת מכוח נישואין או מכוח קשר של ידועים בציבור. כדי לקבל את המעמד בישראל יש להוכיח קיומו של מרכז חיים משותף בישראל, כנות קשר, והיעדר מניעות פליליות וביטחוניות. מסיבה זו, ההליך המדורג אורך מספר שנים, שבמהלכן בן/בת הזוג בעל/ת האזרחות הזרה מקבל/ת רישיון לישיבת ביקור המוחלף ברישיון של תושב ארעי, ולבסוף מעמד הזהה למעמד בן/בת הזוג הישראלי.

בשנת 2023, הוגשו 5,505 בקשות לאיחוד משפחות של בני זוג. מספר הדומה מאוד למספר הבקשות בשנה הקודמת (5,488 בקשות). מדובר בעלייה ביחס לשנים שהושפעו מקורונה (5,088 בקשות בשנת 2021 ו-5,285 בקשות בשנת 2020). יחד עם זאת, מספר הבקשות לא חזר להיקפו טרום מגפת הקורונה, כמו למשל בשנת 2019, בה הוגשו 6,724 בקשות.

רוסיה היא מדינת המוצא העיקרית בשנת 2023, של בני זוג שעבורם הוגשו בקשות לאיחוד משפחות. בשנת 2023 נרשמו 1,248 בקשות עבור בני זוג מרוסיה (כ-23% מכלל הבקשות בשנת 2023). מדובר בהמשך מגמת עלייה במספר הבקשות החל משנת 2022 (אז הוגשו 982 בקשות עבור בני זוג מרוסיה), וזאת בהשוואה לשנים הקודמות (644 ו-617 בקשות בשנים 2020 ו-2021, בהתאמה). יתכן ומגמה זו קשורה להתמשכות מלחמת רוסיה-אוקראינה.

יש לציין, שבשנת 2023 חלה עלייה מתונה במספר הבקשות עבור בני זוג מכל אחת ממדינות המוצא המרכזיות בהשוואה למספר הבקשות שהוגשו בשנת 2022., יוצאי דופן הוא מספר הבקשות עבור בני זוג מאוקראינה, שרשם בשנת 2023 ירידה וכן מספר הבקשות עבור בני זוג מיו"ש, שביחס אליו נרשמה ירידה חדה – 896 בקשות בשנת 2023 לעומת ממוצע של כ-1,300 בקשות מדי שנה בשלוש השנים האחרונות. ועדיין, מספר הבקשות בארבע השנים האחרונות עבור בני זוג מיו"ש הוא הגבוה ביותר (22.6% מכלל הבקשות). יותר מאשר אוקראינה (17.8% מכלל הבקשות) ורוסיה (16.3% מכלל הבקשות).

עובדים זרים מורשים לעבוד בישראל בענפים ועל פי מכסות שנקבעים בהחלטות ממשלה, העסקת עובד זר כדין כפופה לקבלת היתר העסקה, המונפק למעסיק על ידי רשות האוכלוסין וההגירה, כמו גם רישיון עבודה המונפק על ידי הרשות לעובד הזר.

מספר העובדים הזרים החוקיים בישראל נמצא בעשור האחרון במגמת עלייה רציפה, וזאת למעט שנת 2020, שבה התפרצה מגיפת הקורונה, אז ירד מספרם של העובדים החוקיים. מגמת העלייה במספר העובדים הזרים נמשכה במהלך שנת 2023, אולם היא נבלמה כתוצאה מהשלכות מלחמת "חרבות ברזל": ערב פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", בסוף הרבעון השלישי של השנה, מספר העובדים הזרים החוקיים עמד על 122.3 אלף עובדים (גידול של כ-10% ביחס למספרם בסוף שנת 2022) בסוף שנת 2023 מספר העובדים הזרים החוקיים היה דומה מאוד למספרם בסוף שנת 2022 (כ-111.1 אלף בסוף שנת 2023 וכ-110.9 אלף בסוף שנת 2022). למעשה, הירידה במספר העובדים היא פועל יוצא של האטה משמעותית בקצב הכניסה של עובדים חדשים לישראל מצד אחד ועליה בקצב היציאה של עובדים מישראל מצד שני, וזאת עקב המלחמה. מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" ועד לסוף שנת 2023 (קצת פחות משלושה חודשים) יצאו מישראל כ-12.5 אלף עובדים זרים. הדבר ניכר בעיקר בענף החקלאות ובמידה מסוימת גם בענף הבניין. לצד 111.1 אלף העובדים החוקיים, בסוף שנת 2023 עמד מספרם של העובדים הלא חוקיים על - 27.7 אלף. מספרם ושיעורם של העובדים הלא חוקיים מקרב כלל העובדים הזרים ששוהים בישראל עלה במרוצת השנים האחרונות (מ-15.6% בשנת 2020 ל-18.5% בשנת 2023).

מלחמת "חרבות ברזל" ההשפעות, ההשלכות והפעילות בנושא העובדים הזרים

בשבעה באוקטובר 2023 פרצה מלחמת "חרבות ברזל", בעקבות מתקפת פתע רצחנית של ארגון הטרור חמאס על מדינת ישראל. בין האוכלוסיות שנפגעו באופן ישיר ומידי מפעולות הטרור הרצחניות היו העובדים הזרים שעבדו והתגוררו ביישובי עוטף עזה. עובדים זרים ביישובי עוטף עזה נמנו עם הנרצחים, החטופים והפצועים, ואלו ששרדו פונו, כמו יתר האוכלוסייה, למקום מגורים מחוץ לעוטף. בהמשך, עובדים זרים, שעובדים ומתגוררים ביישובים הסמוכים לגבול לבנון בצפון, פונו ממגוריהם ולמעשה נותקו מעבודתם.

בנוסף, אחת מההשפעות המידיות של המלחמה הייתה עזיבה נרחבת ומהירה של עובדים זרים את ישראל, בעיקר מקרב העובדים בענף החקלאות: תוך שבועיים מפרוץ המלחמה יצאו מישראל כ-3,500 עובדים בענף החקלאות. ערב פרוץ המלחמה היו בישראל כ-22.6 אלף עובדים זרים בחקלאות, בעוד שבסוף שנת 2023 מניינם עמד על 17.2 אלף עובדים בלבד. ההשפעה של צמצום מספר העובדים הזרים בענפים חקלאות ובניין הורגשה באופן מיוחד נוכח ההיעדרות המוחלטת של כ-113 אלף עובדים פלשתינאים (כ-83 אלף בענף הבניין וכ-8.9 אלף בחקלאות ובחקלאות העונתית), כתוצאה מהטלת סגר על ידי שר הביטחון המונע כניסת עובדים פלשתינאים לישראל, למעט כמה עובדים בסקטורים שהוחרגו מן הסגר .

בהיבט של שימור העובדים שבארץ, מהימים הראשונים למלחמה פעלה רשות האוכלוסין וההגירה במספר מישורים:
תקשורת והעברת מידע ,תמיכה רגשית והגשת עזרה מעשית, הקלות רגולטוריות ,(הארכה גורפת של רישיונות העבודה בענפי הסיעוד והחקלאות, והודעה על אי אכיפת העסקת עובדים זרים לא חוקיים במוסדות הסיעוד ובבתי המלון) , הרשות גם פעלה בעידוד גיוס של עובדים זרים מחו״ל, נחתמו על הסכמים בילטראליים חדשים לגיוס עובדים זרים עם הודו (לענפי הבניין והסיעוד הביתי) ועם סרי-לנקה (לענפים בניין וחקלאות) ויישומם בפועל כבר החל, **ענף הסיעוד הביתי** הוא הענף שבו מועסקים מספר העובדים הזרים הגדול ביותר. יותר ממחצית מהעובדים החוקיים ששהו בישראל בסוף שנת 2023 עובדים בענף הסיעוד (כ-61 אלף עובדים, המהווים 56% מכלל העובדים הזרים החוקיים בישראל). 82% מכלל עובדי הענף הן נשים, 18% גברים. מספר העובדים הזרים בענף הסיעוד גדל באופן עקבי .**בענף החקלאות,** נכון לסוף שנת 2023 שהו בישראל כ-17.2 אלף עובדי חקלאות זרים חוקיים כ-97% מהעובדים גברים, 3% נשים. במהלך עשור השנים האחרונות,. נכון לסוף שנת 2023 כ-15.5 אלף עובדים זרים חוקיים השוהים בישראל הם מתאילנד (כ-90% מכלל העובדים בענף). כ-400 עובדים נוספים, שהגיעו במהלך השבועיים האחרונים לשנת 2023, הגיעו כחלק מיישום ההסכם החדש בענף בין מדינת ישראל לבין סרי לנקה. בנוסף לכך, ועל רקע המחסור בעובדים בענף החקלאות בשל המלחמה ובעקבות זאת החלטות הממשלה לגיוס מהיר של עובדים בהיקפים גדולים גויסו באמצעות לשכות פרטיות ושוהים בישראל כ-600 עובדים זרים ממלאווי וכ-550 עובדים זרים שהגיעו מהודו ומועסקים בענף החקלאות. מדינות נוספות מהן הגיעו עובדים חדשים או משתלמים בחקלאות אשר היו כבר בישראל, וקיבלו רישיון עבודה (ב/2) ומועסקים בענף החקלאות: זמביה, טנזניה, טוגו, רואנדה ונפאל.

בענף הבניין נכון לסוף שנת 2023 שהו בישראל כ-24.8 אלף עובדים חוקיים. בענף הבניין מועסקים גברים בלבד. ענף הבניין הוא הענף שגדל בעקביות באופן המואץ ביותר –24.8- אלף בשנת 2023). כ-63% מהעובדים הזרים בענף הגיעו מסין. בסך הכל כ-18.6 אלף מהעובדים בענף הבניין הם עובדים המגיעים במסגרת ההסכמים הבילטרליים עם סין (כעשרת אלפים עובדים), מולדובה (כ-7.3 אלף עובדים) ואוקראינה (כ-1.3 אלף עובדים). יתרת 6.2 אלף העובדים מגיעים במסגרת הסדר חברות הביצוע הזרות – כ-5.6 אלף עובדים סינים וכ-600 עובדים מתורכיה המועסקים בחברות אלו.

ענף המלונאות –נכון לסוף שנת 2023 בישראל הן נשים ו- 32% הם גברים. העובדים מועסקים בכ-150 מלונות ברחבי הארץ.

ענף הסיעוד המוסדי –נכון לסוף שנת 2023 שוהים בישראל כ-1,050 עובדים נפאלים ו-8 עובדים מגיאורגיה. 70% מהעובדים הן נשים ו- 30% הם גברים, והם מועסקים בכ-115 מוסדות סיעוד.

ענף התעשייה –בסוף שנת 2023 שהו בישראל כ-150 עובדים זרים בענף התעשייה. בענף מועסקים גברים בלבד בעיקר כמבנאי מטוסים ומפעילי מכונות, כ-130 מהעובדים מגיעים מרומניה, והיתר משמונה מדינות נוספות.

ענף מיכון וטכנולוגיה – נכון לסוף שנת 2023 שהו בישראל כ-840 עובדי מיכון וטכנולוגיה חוקיים. מרבית העובדים מגיעים מסין (כ-320 עובדים), מהודו (כ-240 עובדים) ומתאילנד (כ-170 עובדים). כ-110 העובדים הנותרים מגיעים מ-12 מדינות נוספות.

עובדים זרים מומחים - מועסקים במגוון רחב מאוד של תפקידים בתחומים רבים ומגיעים ממספר רב של מדינות. נכון לסוף שנת 2023 שהו בישראל כ-4,500 עובדים מומחים חוקיים. 91% מהעובדים המומחים הזרים הם גברים ו- 9% הן נשים. העובדים המומחים מגיעים מיותר ממאה מדינות, כאשר מדינות המוצא העיקריות מהן מגיעים המספר הגבוה ביותר של עובדים הם: סין, ממנה הגיעו כ-1,050 מומחים (כ-590 שפים וכ-240 מהנדסים); תאילנד, ממנה הגיעו כ-540 שפים; וארה"ב, ממנה הגיעו כ-400 מומחים (המקצועות העיקריים הם: מנהלים, מהנדסים ומפקחים). מקצועות שכיחים נוספים של מומחים זרים: טכנאים (כ-330), מנהלים בכירים (כ-150), יועצים (כ-140), כדורגלנים (כ-140) וחוקרים (כ-110).

הסדרים והסכמים בילטראליים לגיוס והעסקה של עובדים זרים

בהתאם למדיניות הממשלה, הפעילות לקידום הסכמים בילטראליים בין מדינת ישראל למדינות המוצא של העובדים הזרים מהווה עמוד תווך בתהליך הסדרת העסקתם של העובדים הזרים. תכלית ההסכמים היא יצירת מנגנון גיוס שקוף וישיר בין מדינת ישראל למדינת המוצא של העובדים, שנועד, בעיקר, למנוע גבייה של דמי תיווך אסורים מהעובדים הזרים על ידי גורמי תיווך פרטיים ולשמור על זכויותיהם על פי חוק, לצד הבטחת גיוסם של עובדים מתאימים. לצד מנגנון ההסכמים הבילטראליים פועל בענף הבניין מאז שנת 2017 גם הסדר "חברות ביצוע זרות", אף הוא בהתאם להחלטות ממשלה (מס' 1321 מיום 24.02.2016 ומס' 2256 מיום 6.1.2017)

שיעורם של העובדים הזרים השוהים בישראל אשר הגיעו במסגרת הסכמים בילטראליים או הסדר "חברות ביצוע" עולה באופן הדרגתי, כאשר בשנת 2023 נעצרה מגמת העלייה בשיעור זה. מגמת העלייה נבלמה כתוצאה מעזיבה די משמעותית של עובדי החקלאות מתאילנד בעקבות פרוץ הלחימה והמאורעות הקשים שחוו חלק מהעובדים הללו ביום השבעה באוקטובר, כאשר מצד שני, החל יישום החלטת הממשלה לגיוס עובדים באופן ישיר על ידי הלשכות הפרטיות בחקלאות ותאגידי הבניין בעקבות השלכות מלחמת "חרבות ברזל". בהתבוננות על ארבע השנים האחרונות עלה שיעורם של עובדים אלו מכ-39% בשנת 2020 לכ-47% בשנת 2022, כאשר בשנת 2023 נותר שיעור זה על כ-47%. יצוין כי השיעור בסוף הרבעון השלישי של שנת 2023 היה גבוה יותר ועמד על כ-48%. השיעור צפוי להמשיך ולעלות ככל שיישומו הסכמים חדשים בענפים השונים, בדגש על ענף הסיעוד הביתי, שבו נמצאים מרבית מהעובדים הזרים בישראל.

במהלך שנת 2023 נכנסו לישראל כ-16.5 אלף עובדים חדשים במסגרת יישום של הסכמים בילטרליים.).

עד לפני פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", בענף החקלאות 100% מהעובדים השוהים בישראל הגיעו במסגרת הסכם בילטראלי (עם תאילנד). בשל המחסור שנוצר כתוצאה מעזיבה משמעותית של עובדים בימים הראשונים לפרוץ המלחמה, ובשל הסגר על יהודה ושומרון שמנע מעובדי החקלאות הפלשתינאים להיכנס ולעבוד בישראל, התקבלה בממשלה החלטה לתגבר את מספר העובדים הזרים בענף תוך הבאה מהירה של עובדים זרים באמצעות לשכות התיווך הפרטיות, ממדינות אשר יאושרו על ידי מנכ"ל הרשות. כתוצאה מכך בשלהי שנת 2023 הגיעו לישראל כ-550 עובדים מהודו ועוד כ-550 עובדים ממלאווי, ובסך הכל כ-1,800 עובדים חדשים, או משתלמים בחקלאות שהגיעו

ממדינות שונות באפריקה ובאסיה ושהו בישראל, באמצעות רישיונות סטודנט זר מסוג א/2, אשר שודרגו לאשרת עבודה (ב/1).

בענף הבניין כל העובדים החוקיים השוהים כיום בישראל הגיעו במסגרת הסכמים בילטראליים (עם מולדובה, סין ואוקראינה) או בהסדר "חברות הביצוע" (חברות סיניות וחברת "יילמזלר" התורכית).

בענף הסיעוד הביתי מיושמים שני הסכמים בילטרליים (האחד, עם הפיליפינים שהחל בשנת 2021, השני, עם סרי לנקה, החל בשנת 2022). נכון לסוף שנת 2023 כ-4.6 אלף עובדים מתוך 60.9 אלף העובדים החוקיים בענף השוהים בישראל הגיעו במסגרת יישום הסכמים בילטרליים. ענף נוסף שבו הבאת העובדים נעשית באמצעות יישום הסכם בילטרלי הוא ענף המלונאות, וההסכם הבילטרלי המיושם בענף זה הוא עם הפיליפינים.

פיקדון בגין העסקת עובדים זרים ומסתננים

<u>פיקדון בגין העסקת עובדים זרים</u>

בהתאם להוראות פרק ד לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 ולתקנות עובדים זרים (פיקדון לעובדים זרים), התשע"ו-2016, חלה חובת הפקדת פיקדון על מעסיקיהם של עובדים זרים בענפי הבניין, הטכנולוגיה הייחודית, המלונאות, מוסדות סיעוד, ותעשיה, וכן על חברות סיעוד, המעסיקות עובדים זרים בענף הסיעוד.

הפיקדון לעובד הזר מופרש על ידי המעסיק ומופקד עבור כל חודש בו הועסק העובד הזר, וזאת על חשבון תשלומים סוציאליים שהמעסיק מחויב לשלם לעובד הזר לפי דיני העבודה החלים בישראל. כמו כן משמש הפיקדון להבטחת יציאת העובד הזר מישראל בתום תקופת העבודה המותרת בישראל, שכן העובד הזר זכאי לפדות את כספי הפיקדון רק בצאתו מישראל יציאת קבע, בעוד ששיהוי ביציאה מישראל עלול להביא לניכוי מסכומי הפיקדון שנצברו עבורו בתקופת עבודתו המותרת.

במהלך שנת 2023 בוצעו הפקדות לטובת 73,569 עובדים זרים בסך מצטבר של 392.6 מיליון ₪ בפירוט לפי הענפים: 186.6 מיליון ₪ עבור כ-37.5 אלף עובדים בענף הסיעוד; כ-128 מיליון ₪ עבור כ-24.2 אלף עובדים בענף הבניין; כ-48.4 מיליון ₪ עבור כ-7.7 אלף עובדי חברות הביצוע בענף הבניין; כ-5.2 מיליון ₪ עבור כאלף עובדי טכנולוגיה ייחודית; כ-8.5 מיליון ₪ עבור כ-1.1 אלף עובדי מוסדות סיעוד; כ-11.2 מיליון ₪ עבור כ-1.8 אלף עובדי מלונאות; וכ-4.5 מיליון ₪ עבור כ-340 עובדי תעשייה.

במקביל להפקדות הפיקדונות, במהלך 2023 היו גם משיכות של פיקדונות על ידי העובדים הזרים שיצאו מישראל. **היקף המשיכות עמד על כ- 266 מיליון** ₪ ברוטו (כ-223.7 מיליון ₪ נטו) והוא בוצע לטובת סך הכל 9,832 עובדים זרים בענפים: הסיעוד הביתי (3,659 עובדים), הבניין (4,468 עובדים), הטכנולוגיה הייחודית (266 עובדים), עובדי חברות ביצוע בענף הבניין (1,262 עובדים), עובדי מלונאות (99 עובדים), עובדי תעשייה (64 עובדים) ועובדי מוסדות סיעוד (14 עובדים).

היקף הניכויים מהפיקדונות בגין שהייה בלתי חוקית בישראל במהלך שנת 2023 עמד על כ-2 מיליון ₪.

<u>פיקדון בגין העסקת מסתננים</u>

ביום 1.5.2017 נכנס לתוקף תיקון לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 הקובע חובת הפקדת פיקדון בגין העסקת מסתננים.

הפיקדון למסתננים נועד לאפשר להם נקודת פתיחה ראויה להתחלת חייהם החדשים מחוץ לישראל לאחר יציאתם ממנה, הודות לסכומים שנצברו בפיקדון ואשר יימסרו להם בעת היציאה מישראל. כמו כן נועד הפיקדון להבטיח את תשלום הזכויות הסוציאליות המגיעות לעובדים המסתננים מכוח דיני העבודה החלים בישראל, וליצור תמריץ כלכלי חיובי משמעותי ליציאה מישראל במועד בבוא העת, שכן שיהוי ביציאה מישראל עלול להביא לניכוי מסכומי הפיקדון שנצברו עבור העובד המסתנן בתקופת שהותו בישראל.

במהלך שנת 2023 בוצעו הפקדות לטובת 11,802 אלף מסתננים בסך מצטבר של כ-94.3 מיליון ₪ במקביל לכך, 1,601 מסתננים, שיצאו מרצון מישראל, משכו את כספי הפיקדונות שעמדו לזכותם בסכום כולל שעמד על כ-49 מיליון ₪ ברוטו (כ-42.1 מיליון ₪ נטו אחרי ניכוי למס הכנסה).

פרק 5: הסדרת העסקתם של עובדים פלשתינאים וירדנים

בהתאם להחלטות ממשלה, מועסקים כדין בישראל עובדים פלשתינאים וירדנים, בענפים מוגדרים ועל פי המכסות הקבועות בהם. העסקת העובדים הפלשתינאים והירדנים כדין בישראל כפופה לקבלת היתר העסקה, המונפק על ידי רשות האוכלוסין וההגירה בהתאם לנהלים הייחודיים שנקבעו לכך.

עובדים פלשתינאים

מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" ב-7 באוקטובר 2023 הוטל על ידי שר הביטחון סגר על יהודה ושומרון, אשר מנע את כניסתם של העובדים הפלשתינאים לשטח ישראל, למעט עובדים בסקטורים מסוימים שהוחרגו מתחולת הסגר על פי החלטת מערכת הביטחון (בריאות, מוסדות סיעוד, מלונאות ותעשיה). נכון לכתיבת שורות אלו החלטה זאת עומדת בעינה.

טרום המלחמה, נכון ליום 1.10.2023 עמדה סך מכסת העובדים הפלשתינאים הרשאים לעבוד בישראל על כ-144,200 עובדים. בפועל הועסקו כ-116,200 עובדים (מימוש של כ-80% מהמכסות).

<u>העסקת עובדים פלשתינאים בענף הבניין ובענף החקלאות</u>

ההחלטה על הטלת סגר המונע את כניסתם של עובדים פלשתינאים לישראל משפיעה בעיקר על ענפי הבניין והחקלאות.

ענף הבניין הוא הענף שבו מכסת העובדים הפלשתינאים היא הגדולה ביותר. טרם המלחמה עמדה המכסה לענף הבניין על 92 אלף עובדים, לפי ההתפלגות הבאה: 80 אלף עובדים תושבי אזור יהודה ושומרון ובנוסף 12 אלף עובדים תושבי רצועת עזה. לפני פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", עמד מימוש המכסות בענף הבניין על קצת יותר מ-90%, כאשר בפועל הועסקו כ-83.2 אלף עובדים פלשתינאים בענף הבניין – מתוכם כ-80 אלף תושבי יו"ש וכ-3.2 אלף תושבי רצועת עזה.

ב**ענף החקלאות והחקלאות העונתית** עומדת מכסת ההיתרים על 27,150 עובדים. ערב פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" הועסקו בפועל בישראל כ-8,900 עובדים פלשתינאים בענף החקלאות: כ-8,700 תושבי יהודה ושומרון וכ-200 תושבי רצועת עזה.

עובדים ירדנים

במסגרת החלטות ממשלה שונות ובכפוף להחלטה העדכנית מיום 30.7.2023 נקבעו מכסות היתרים להעסקת עובדים ירדנים יומיים באזור אילת – עד 2,500 עובדים לענף המלונאות, ובנוסף עד 450 עובדים לעבודה ביתר הענפים, כאשר מתוך מכסה זו יש להקצות החל משנת 2024 70% לקבלנים רשומים ברשם הקבלנים.

כמו כן, קבעה הממשלה בהחלטתה מיום 30.7.2023 מכסה של עד 500 עובדים ירדנים יומיים לענף החקלאות באזור אילת, וזאת בכפוף להשלמת ההסדרים הנדרשים מול הרשויות בירדן.

בהתאם להסכם בין ישראל לממלכת ירדן, מעוגנים ההסדרים להעסקת עובדים ירדניים יומיים באזור אילת בכל הענפים בפרוטוקולים של ועדת עקבה-אילת: AECC (Aqaba Eilat Coordination Committee).

בחודשים הראשונים מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל" ירד היקף הכניסות היומיות של העובדים מירדן, וכן הייתה ירידה בהיקף הזמנת העובדים הירדנים על ידי המלונות. לקראת סוף שנת 2023 ובתחילת 2024 עלו באופן הדרגתי הזמנות העובדים והיקף הכניסות היומיות.

פרק 6: ביקורת גבולות במעברי הגבול הבינלאומיים

רשות האוכלוסין וההגירה אמונה על ביצוע ביקורת הגבולות ב-22 מעברי הגבול הבינלאומיים של ישראל.. שנת 2023 אופיינה ברובה בהתאוששות מוחלטת ממגיפת הקורונה, חזרה למספר העוברים ולקצב תנועת העוברים ושבים במעברי הגבול, ואף מעבר למספרים שהיו בתקופת טרום הקורונה, כהמשך למגמת העלייה ההדרגתית שהייתה במשך שנים. ברבעון האחרון של שנת 2023 כתוצאה מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל", תנועת העוברים והשבים במעברי הגבול הבינלאומיים של ישראל ירדה באופן חד מאוד. בעוד שבשלושה רבעונים הראשונים של שנת 2023 (חודשים ינואר-ספטמבר) עברו במעברי הגבול 25.5 מיליון איש – קצב של 2.83 מיליון בחודש, במהלך הרבעון האחרון של השנה (חודשים אוקטובר-דצמבר) עברו במעברי הגבול רק 2.9 מיליון איש – קצב של כ-975 אלף איש בחודש.

בסיכומה של שנת 2023, מספר העוברים במעברי הגבול הבינלאומיים של ישראל עמד על 28.4 מיליון איש. השימוש בעמדות לביצוע ביקורת גבולות באופן עצמאי, באמצעות זיהוי ביומטרי, הקל במידת מה על התנועה העמוסה של עוברים שאפיינה את החודשים ינואר-ספטמבר, כאשר במהלך 2023, כ-18.9 מיליון עוברים במעברי הגבול הבינלאומיים השתמשו בעמדות לביצוע ביקורת גבולות באופן עצמאי באמצעות זיהוי ביומטרי. אלו מהווים כשני שליש מסך כל העוברים.

מעבר הגבול בנתב"ג מהווה את שער הכניסה והיציאה העיקרי של מדינת ישראל: חלקם של העוברים בנתב"ג מתוך כלל העוברים במעברי הגבול בשנת 2023 עמד על 85%.

תנודות במספר העוברים במעברים הבינלאומיים בעקבות משברים

את שנת 2023 מאפיינת חזרה למספרי העוברים כפי שהיה לפני תקופת משבר הקורונה ואף מעבר לכך במרבית חודשי השנה עד לחודש אוקטובר. את הרבעון האחרון של שנת 2023 מאפיינת ירידה חדה מאוד, ולמעשה משבר חדש, כתוצאה מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל" והשלכותיה.

בשנת 2023 מספר העוברים הזרים במעברי הגבול הבינלאומיים כמעט וחזרו למספרים שאפיינו את שנת 2019 (שלפני התפרצות הקורונה). בשבעה באוקטובר 2023, פרצה מלחמת "חרבות ברזל", המלחמה והשלכותיה הורידו את מספר העוברים בצורה חדה ביותר, וביתר שאת בקרב אוכלוסיית הזרים .

סירובי כניסה לישראל

במהלך 2023, ניתנו 20,116 סירובי כניסה לזרים שבקשו להיכנס לישראל – עלייה של כ-5% ביחס למספר סירובי הכניסה שניתנו בשנת 2022. מדובר במספר גדול משמעותי ממספר הסירובים שניתנו בשנות המגיפה העולמית (במהלך השנתיים 2020-2021 ניתנו כ-8,100 סירובי כניסה). יחד עם זאת, מדובר עדין במספר נמוך ממספר סירובי הכניסה שניתנו בשנת 2019, טרום המגיפה העולמית, אז ניתנו כ- 23,300 סירובי כניסה לישראל.

בשנת 2023 עלה באופן משמעותי מספר הסירובים שנתנו לאזרחי אוקראינה וגיאורגיה ביחס למספרם בשנת 2022, זאת בניגוד למספר הסירובים שנתנו לאזרחי יתר המדינות העיקריות, שלגביהן נרשמה ירידה קלה ביחס למספר הסירובים בשנת 2022. עם זאת, בשנת 2023 רוסיה עדיין שומרת על הבכורה, עם 4,612 סירובי כניסה ולאחריה אוקראינה (3,109) וגיאורגיה (2,744).

את הסיבות לסירובי הכניסה ניתן לחלק לשתיים , האחת, סיבות הנוגעות למניעת הגירה בלתי חוקית, והשנייה, סיבות הקשורות לביטחון הציבור או שמירה על הסדר הציבורי. 88.5% מהסירובים בשנת 2023 נגעו למניעת הגירה בלתי חוקית, זאת לעומת כ-91% מהסירובים בשנת 2022. תופעה שהלכה והתרחבה בשנים האחרונות היא הניסיון לגנוב את הגבול בכניסה לישראל דרך נתב"ג מבלי לעבור תהליך ביקורת גבולות, כנדרש בחוק. בשנת 2023 נרשמו 1,641 סירובים בעילת ניסיון לגניבת גבול בנתב"ג, מתוכם 1,521 מקרים היו של אזרחי גיאורגיה. ניסיון לגנוב את הגבול מהווה 55% מכלל סיבות הסירוב שנתנו לאזרחי גיאורגיה בשנה זאת.

פרק 7 - צמצום מספר השוהים שלא כחוק

בעשורים האחרונים מדינת ישראל הפכה ליעד להגירה בינלאומית, לרבות לזרים שאינם זכאי שבות ואין להם זכות קנויה למעמד. בהתאם, נוצרו תופעות לא רצויות, של ניסיונות להיכנס לארץ או לשהות בה בניגוד להוראות החוק. ככלל, ניתן לחלק את אוכלוסיית השוהים שלא כחוק במדינת ישראל לשלוש קבוצות עיקריות, זאת על פי מטרת ההגעה ואופן ההגעה לארץ:

תיירים – זרים שנכנסו לישראל באשרת תייר ונותרו בארץ לאחר שפג מועד תוקף רישיון הישיבה שנופק בעבורם. נכון לסוף שנת 2022, שהו בישראל כ-25.4 אלף תיירים ללא רישיון תקף.

עובדים זרים לא חוקיים – זרים השוהים בישראל, ושהיו בעבר עובדים זרים חוקיים בהתאם לחוק עובדים זרים. נכון לסוף שנת 2023, שהו בישראל כ-25 אלף עובדים זרים לא חוקיים.

מסתננים – זרים שנכנסו לישראל שלא כחוק ואותרו בתחומי מדינת ישראל (לאחר זמן) או שאותרו סמוך למועד הסתננותם בגבול. נכון לסוף שנת 2023, שהו בישראל כ-23 אלף מסתננים אשר גנבו את גבולה הדרומי של המדינה והסתננו ממצרים ארצה. בנוסף, בשנים האחרונות החלה תופעה של הסתננות ארצה דרך גבולה המזרחי של המדינה (ירדן) וכן דרך נמל התעופה בן גוריון (שלא באמצעות מעבר של ביקורת הגבולות, כנדרש בחוק), כך שבסך הכל שוהים בישראל נכון לסוף שנת 2023 כ-23.1 אלף מסתננים.

צמצום מספר הזרים ששהייתם בישראל אינה כחוק נעשה במספר אמצעים ובכללם סירובי כניסה, פעולות אכיפה והרחקה, עידוד לעזיבה מרצון, צמצום התמריצים להגעה ארצה וכן עדכון מדיניות ונהלים.

עזיבה מרצון

במהלך שנת 2023 מספר העוזבים בסיוע היחידה ליציאה מרצון עמד על 3,459 . כמו כן שיעורם של אזרחי אריתריאה שהסתייעו ביחידה ליציאה מרצון היווה 74% מכלל העוזבים מרצון באותה השנה – שיעור הדומה לחלקם בקרב העוזבים בשנת 2022, ושיעור שהוא גבוה משמעותית מהשיעור בשנתיים שקדמו לכך (2020-2021).

ההשפעה של מלחמת רוסיה-אוקראינה ניכרת ביחס של העוזבים בסיוע היחידה ליציאה מרצון מהמדינות המעורבות במלחמה, כאשר בשנת 2023 עזבו באמצעות היחידה ליציאה מרצון 154 אזרחים מרוסיה ו-17 אזרחים מאוקראינה. מספרים דומים נרשמו בשנת 2022, זאת לעומת מספרים גבוהים משמעותית בשנים 2020-2021. לעניין זה נזכיר כי עם פרוץ מלחמת רוסיה-אוקראינה הוחלט להימנע מאכיפה כנגד אוקראינים השוהים בארץ שלא כדין. מלחמת "חרבות ברזל" אשר פרצה בחודש אוקטובר, הביאה לירידה במספר העוזבים באמצעות היחידה ליציאה מרצון, כאשר רק כ-9% מכלל העוזבים יצאו מישראל ברבעון האחרון של 2023.

זרים שיצאו תחת צו הרחקה

זרים מורחקים הנם אלו שיצאו מישראל שלא באמצעות היחידה ליציאה מרצון ולאחר שהוצא כנגדם צו הרחקה בגין שהייה לא-חוקית או בגין הפרת תנאי הרישיון שלהם בארץ.

בשנת 2023 נרשמה עלייה של 88% במספר הזרים שיצאו תחת צו הרחקה ביחס למספרם בשנת 2022 – 5,004 בשנת 2023 לעומת 2,657 בשנת 2022.

נציין כי מרבע מהזרים (27%) שיצאו תחת צו הרחקה במהלך שנת 2023 עשו זאת בחודש אחד – בחודש אוקטובר, כפי הנראה כתוצאה מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל".

בדומה לשנים קודמות, גם בשנת 2023 קטגוריית "יתר הזרים" היוותה את קבוצת הזרים הגדולה ביותר שיצאה מישראל תחת צו הרחקה (85%) – רובם בעלי רישיון זמני לישיבת ביקור הניתן לפי ס'2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, המונפק למרבית המסתננים השוהים בארץ, לאלו שפנו וטענו להיותם חוסים תחת אמנת הפליטים, וכן למשוחררים בערבות. רק כעשרה אחוזים מתוך היוצאים תחת צו הרחקה הם זרים שהגיעו ארצה כתיירים (רישיון ביקור מסוג ב/2) ורק כחמישה אחוזים הם זרים שהגיעו ארצה כעובדים זרים (רישיון ביקור מסוג ב/1).

הטיפול במבקשי מקלט מדיני בישראל

מספר הבקשות החדשות שהוגשו לקבלת מקלט מדיני בישראל עמד בשנת 2023 על 6,837 בקשות. מדובר על עלייה משמעותית ביחס לשנת 2022, בה הוגשו 3,956 בקשות .

מלחמת רוסיה-אוקראינה הביאה לכך שרוסיה הייתה מדינת המוצא העיקרית בקרב מבקשי המקלט (27%) , עם 1,846 בקשות. גם מבלארוס נרשם מספר רב של מבקשי מקלט (מדינת המוצא השלישית בשכיחותה) עם 688 בקשות מקלט (כעשירית מכלל מבקשי המקלט).

מדינת המוצא השנייה בשכיחות מבקשי המקלט לשנת 2023 היא הודו, עם 751 בקשות מקלט, מספר הזהה למספר בקשות המקלט שהוגשו על ידי אזרחי הודו בשלוש השנים הקודמות (2022-2020).

הטיפול בתופעת ההסתננות לישראל דרך הגבול עם מצרים

הטיפול בתופעת ההסתננות לישראל דרך הגבול עם מצרים עלה לסדר היום הציבורי עת הפכה ההסתננות לישראל החל משנת 2006 מאירוע שולי לזרימה של מאות, אלפים ובשיאה אף לעשרות אלפים של בני אדם מדי שנה. **החל משנת 2012 קצב ההסתננות לישראל דרך הגבול עם מצרים הואט דרמטית הודות לפעולות מגוונות שנקטה הממשלה והן הביאו לבלימתו בשנת 2016**. בסך הכל הסתננו לישראל במהלך השנים דרך הגבול עם מצרים כ-64 אלף איש.

נכון לסוף שנת 2023 שהו בישראל מקרב בני קבוצה זאת כ-23 אלף איש.

בלימת תופעת ההסתננות דרך הגבול עם מצרים הביאה למיקוד המאמץ בצמצום השתקעותם של המסתננים השוהים בארץ, זאת, בין היתר, על ידי עידוד יציאתם מרצון בחזרה למדינת המוצא, למדינה שלישית או למדינה אחרת. משנת 2012 ועד לסוף שנת 2023 יצאו מרצון מגבולות המדינה 43,038 אנשים ממדינות אפריקה בלבד, מתוכם 2,939 שיצאו במהלך שנת 2023.

הטיפול בתופעת ההסתננות לישראל דרך מעברי גבול נוספים

בשנים האחרונות החלה תופעה של הסתננות ארצה דרך גבולה המזרחי של המדינה מירדן ודרך נמל התעופה בן גוריון (שלא באמצעות ביקורת הגבולות כנדרש בחוק). מס׳ המסתננים לישראל דרך גבול ירדן עמד במהלך השנים 2019-2023, על 190 איש. תורכיה ואתיופיה הן מדינות המוצא השכיחות בקרב מסתננים אלו. במהלך שנת 2023 הסתננו לישראל 78 איש, 50 מתוכם מאתיופיה ו-17 מסתננים מסודן – מדינות מהן לא נרשמו הסתננויות דרך גבול ירדן לפני שנת 2022. מבין סך כל 190 הזרים שהסתננו לישראל דרך גבול ירדן בשנים 2019-2023, שהו בישראל בסוף שנת 2023 86 איש: כלל המסתננים מאתיופיה (58), כלל המסתננים מסודן (17) ו-11 מסתננים ממדינות אחרות (מתוך 115 איש).

בנוסף, בין השנים 2019-2023 הסתננו לישראל דרך נמל התעופה בן גוריון מבלי שעברו ביקורת הגבולות כנדרש בחוק 121 איש, שאותרו לאחר מכן בגבולות הארץ. מתוכם, נכון לסוף שנת 2023 נשארו בישראל 10 מסתננים.

כמו כן, בשנת 2023 אותרו בישראל 83 מסתננים נוספים, אשר מקום הסתננותם טרם סווג, מתוכם נשארו בישראל 29 איש בסוף שנה זאת.

בהסתכלות כוללת על כלל המסתננים (לרבות המסה העיקרית, המסתננים הוותיקים יותר מגבול מצרים): הסתננו לישראל 64,639 איש, ומתוכם שוהים בישראל 23,081 איש נכון לסוף שנת 2023.

פרק 8 - אכיפה על מעסיקי זרים

לפעילות אכיפה על מעסיקי זרים שתי תכליות: צמצום מספר הזרים השוהים בישראל שלא כחוק על ידי אכיפה על מעסיקים המהווים מחוללי שהייה, ושמירה על זכויות העובדים הזרים. סעיף 1 ט״ו לחוק עובדים זרים התשנ״א 1991 קובע שאם מעסיק אינו מקיים תנאי שנקבע בהיתר להעסקת עובדים זרים, אינו מקיים הוראה או חובה החלה עליו כלפי עובדיו, או מעכב שלא כדין מסמך מזהה או דרכון של עובד זר, יהיו לכך השלכות. ניתן לבטל את ההיתר שניתן לו להעסקת העובדים הזרים בכפוף לעריכת שימוע, לסרב לאשר למעסיק להעסיק עובדים זרים למשך עד שלוש שנים, או לקבוע תנאים וסייגים בהיתר גם בטרם יחליט על ביטולו.

מינהל אכיפה וזרים ברשות האוכלוסין וההגירה מבצע חקירות ומבצעים יזומים שמטרתם גילוי של הפרות של חוק עובדים זרים על ידי מעסיקים. האכיפה מתבצעת לגבי כל המעסיקים – אלה שהם בעלי היתר העסקה ואלה שמעסיקים ללא היתר. חקירה עשויה להתפתח לכדי הגשת כתב אישום או הטלת קנס מינהלי.

במהלך שנת 2023 נפתחו 181 תיקי חקירה והוגשו 44 כתבי אישום כנגד מעסיקים. בסך הכל, ההיקף השנתי של הקנסות שהוטלו, בחיבור הקנסות המנהליים והקנסות שהוטלו על פי גזרי הדין, בשנת 2023 עמד על כ-6 מיליון ₪.

במהלך 2023 חלה ירידה די משמעותית במספר תיקי החקירה שנפתחו ביחס לשנה הקודמת (181 בשנת 2023 לעומת 335 בשנת 2022) ובמספר כתבי האישום שהוגשו (44 בשנת 2023 לעומת 93 בשנת 2022). ירידה זו יש לתלות בהסטת כח אדם העוסק באכיפה לטובת תגבור מערך הדרכונים במהלך כל שנת 2023, וביתר שאת בתקופת מבצע ״מרתון דרכון״ בנוסף לכך, בעקבות מלחמת ״חרבות ברזל״, החל מחודש אוקטובר, הוסט כח האדם העוסק במשימות אכיפה לטובת תגבור של משטרת ישראל במשימות שנועדו לסייע בזיהוי נעדרים, וכן לטובת תגבור של יחידות אחרות ברשות לביצוע משימות הנגזרות ממצב החירום.

קבלת קהל בלשכות מינהל האוכלוסין – הנפקת תעודות זהות ודרכונים

מספר הלקוחות שהגיעו ללשכות מינהל האוכלוסין במהלך שנת 2023 לצורך הנפקת תעודות זהות ודרכונים הגיע לכ-1.7 מיליון איש. מספר הלקוחות המוזמנים (אלו שהזמינו תור מראש) עמד על כ-1.14 מיליון איש. מדובר בירידה קלה לעומת מספר המוזמנים בשנת 2022 (כ-1.22 מיליון). מספר הלקוחות המזדמנים, אלו שלא הזמינו תור מראש, גדל באופן משמעותי ועמד על כ-555 אלף איש, וזאת לעומת כ-394 אלף בשנת 2022.

זמן ההמתנה הממוצע של לקוחות מוזמנים בלשכות עמד בשנת 2023 על 10:37 דקות (כדקה יותר מאשר הזמן הממוצע בשנת 2022). זמן ההמתנה הממוצע של לקוחות מזדמנים בלשכות עמד על 31:19 דקות, בדומה לזמן הממוצע בשנת 2022.

האירועים המשמעותיים שהתרחשו בשנת 2023, מבצע "מרתון דרכון" ומלחמת "חרבות ברזל" השפיעו על מספר הלקוחות, על העומסים בלשכות, על תמהיל המוזמנים ומזדמנים ועל זמני ההמתנה. בתקופת מבצע "מרתון דרכון", שהיווה מאמץ שירותי גדול מאד, והתקיים בחודשים מאי ויוני, בתקופה של חודשיים בלבד קיבלו שירות כ-442 אלף לקוחות (26% ממספר הלקוחות השנתי). אחוז המוזמנים בתקופת החודשים מאי-יוני עמד על 44% בלבד, וזאת מכיוון שמבצע "מרתון דרכון" איפשר למעשה את קבלת השירות ללא הזמנת תור. לעומת זאת, בכל חודש אוקטובר שורתו רק כ-49 אלף לקוחות, וזאת בשל פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" וההשלכות הביטחוניות, שכללו סגירת לשכות מקבלת קהל ופתיחה הדרגתית של חלק מהן בהמשך. יצוין שבחודש שבו העומס בלשכות קטן יחסית, זמן ההמתנה של הלקוחות יורד בהתאם – 6 דקות ללקוחות מוזמנים ו-30:18 דקות ללקוחות מזדמנים.

מוקד שירות ארצי

מוקד השירות הארצי ברשות האוכלוסין וההגירה אמון על מסירת מידע וביצוע פעולות בנושאים שונים, לרבות מרשם ודרכונים, אשרות, צווי עיכוב יציאה מהארץ, זימון תורים ועוד. המוקד מספק שירות לציבור בארבע שפות (אנגלית, ערבית, רוסית ועברית), ובמגוון ערוצים: טלפון, דואר, פקס, דוא"ל וטופס מקוון.

מוקד שירות ארצי

מוקד השירות הארצי ברשות האוכלוסין וההגירה אמון על מסירת מידע וביצוע פעולות בנושאים שונים, לרבות מרשם ודרכונים, אשרות, צווי עיכוב יציאה מהארץ, זימון תורים ועוד. המוקד מספק שירות לציבור בארבע שפות (אנגלית, ערבית, רוסית ועברית), ובמגוון ערוצים: טלפון, דואר, פקס, דוא"ל וטופס מקוון.

ממוצע חודשי לשיחות נכנסות ונענות לשנים 2022-2023:

	2022	2023	% השינוי
ממוצע חודשי שיחות נכנסות	74K	104K	41%
ממוצע חודשי שיחות נענות	37.9K	62.5K	65%

בשנת 2023:

- עליה של 41% בממוצע החודשי **לשיחות הנכנסות** לעומת הממוצע בשנת 2022
- עליה של 65% ל בממוצע החודשי **לשיחות הנענות** לעומת הממוצע בשנת 2022

בנוסף לכך, מיד עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", החלה רשות האוכלוסין וההגירה להפעיל מוקד שירות ייעודי לטובת מענה למפוני יישובי העוטף והצפון.

לצד כ-מיליון ורבע שיחות שהתקבלו במוקד במהלך שנת 2023, , התקבלו בנוסף:

- 183 אלף פניות בערוצים הדיגיטליים
- 8.5 אלף פניות בערוצים "מסורתיים" (פקס ודואר)
- 364 אלף פניות בשירות המקוון לבירור עיכוב יציאה מהארץ

כמו כן, הונפקו באמצעות מוקד השירות כ-130 אלף תעודות ומסמכים מהמרשם (כגון: תעודות לידה, תעודת פטירה, תמצית רישום, מידע על נוסע, איתור מען, ספח של תעודת זהות).

מידע ושירותים מקוונים

רשות האוכלוסין וההגירה מעמידה לרשות הציבור שירותים מקוונים מגוונים, שאת חלקם ניתן לקבל במגוון ערוצים: אתר האינטרנט של רשות האוכלוסין וההגירה (piba.gov.il), האזור האישי הממשלתי (my.gov) ועמדות שירות עצמי ("קיוסקים") הפזורות ברחבי המדינה.

במהלך שנת 2023 טופלו כ-2.84 מיליון בקשות שונות של הציבור באמצעות אתר האינטרנט של הרשות או בעמדות השירות העצמי הפזורות ברחבי המדינה . שלושת השירותים המבוקשים ביותר היו (מהגבוה לנמוך): הנפקת ספח של תעודת זהות (כ-1.22 מיליון), הפקת ספח דיגיטלי (כ-666 אלף), והפעלה (אקטיבציה) של תעודת הזהות (כ-232 אלף).

שירותים ומידע חדש באתר האינטרנט של הרשות

במהלך שנת 2023 נוספו לאתר האינטרנט של רשות האוכלוסין וההגירה שירותים מקוונים ודפי מידע בנושאים שונים.

דפי מידע נושאיים:

- מבצע "מרתון דרכון" – עדכונים שוטפים לגבי העומס בלשכות, נתוני הנפקת דרכונים, מצלמות בשידור חי מהלשכות, עדכונים והנחיות שוטפות, נתונים סטטיסטיים.
- מלחמת "חרבות ברזל" – עדכונים בנוגע לשעות קבלת קהל, הנחיות ונהלים, ראיונות ותקשורת, הודעות לעיתונות, שאלות ותשובות.
- ריכוז ראיונות בכלי התקשורת של מנכ"ל הרשות ומנהלים בכירים נוספים ברשות
- האתר בחירום – עמוד חדש שנוצר ומרכז את כל המידע בנוגע לפעילות הרשות בעתות חירום (בעבר ובהווה): מלחמת רוסיה אוקראינה, "מרתון דרכון", קורונה, "חרבות ברזל".

שירותים חדשים שנוספו:

- הנפקת תעודת לידה דיגיטלית – תושבי ואזרחי ישראל, שנולדו בישראל, יכולים להפיק עבור עצמם או עבור בן משפחה בקרבה ראשונית תעודת לידה חתומה דיגטלית
- הנפקת תעודת פטירה דיגיטלית – תעודת פטירה חתומה דיגיטלית ניתנת להפקה על ידי בני משפחה מקרבה ראשונה (הורה עבור ילדיו, ילדים עבור הורים)
- מערכת זימון תורים חדשה ומשופרת "Go visit" – לזימון תור בלשכה לצורך הנפקת דרכונים ותעודות זהות (תיעוד ביומטרי) בלשכות האוכלוסין. המערכת מאפשרת הצגת סניפים במיון לתאריך התור הקרוב ביותר, אפשרות לשמור את התור ביומן וקישורים לאגרות ולטפסים
- זימון תור להפקדת ערבויות בנמל התעופה בן גוריון – לצורך הפקדת ערבויות בנקאיות לזרים המוזמנים לישראל ושהאישור לכניסתם מותנה בהפקדת ערבות כספית על ידי הגורם המזמין
- הרשמה לדיוור הדיגיטלי (כתובת דוא"ל, מספר טלפון נייד) – לצורך קבלת מסרים ומכתבים מגופים ציבוריים על ידי מילוי טופס מקוון במערכת ההזדהות הלאומית ניתן למלא את פרטי המען הדיגיטלי
- מחשבון תשלומי אגרות לצורך העסקת מומחים זרים – מיועד למעסיקים המעוניינים להעסיק עובדים זרים מומחים או להאריך היתר קיים ורישיון עבודה למומחה הזר

פעילות ברשתות החברתיות

הרשות מקיימת פעילות ענפה ברשתות החברתיות במטרה להדק את הקשר עם הציבור. הפעילות התרחבה באופן משמעותי במהלך שנת 2023 , כפי שניתן לראות בנתונים המעודכנים:

לדף ה**פייסבוק** של הרשות יש כ-66 אלף עוקבים (עלייה של כ-5,000 עוקבים ביחס לשנה שעברה).

לדף ה**אינסטגרם** של הרשות יש 3,133 עוקבים (עלייה של כ-500 עוקבים ביחס לשנה שעברה).

לדף ה**טוויטר** של הרשות יש 686 עוקבים (עלייה של 50 עוקבים ביחס לשנה שעברה).

לדף ה**טלגרם** של הרשות יש 9,439 עוקבים (פי 2.5 ממספר העוקבים בשנה שעברה).

לערוץ ה**יוטיוב** יש 3,382עוקבים (עלייה של כ-900 עוקבים ביחס לשנה שעברה).

במהלך 2023 נפתח ערוץ חדש של הרשות – **טיקטוק** רשות האוכלוסין וההגירה, ובו ישנם כבר 5,924 עוקבים.

פעילות הסברה

במהלך שנת 2023 התנהלה פעילות ההסברה ברשות האוכלוסין וההגירה בעצימות גבוהה, שמטרתה לחשוף את הציבור לעשיית הרשות ובמקביל, להביא בפניו מידע משמעותי שעליו להיות חשוף אליו. הפעילות באה לידי ביטוי בערוצים מגוונים: באתר האינטרנט של הרשות, ברשתות החברתיות ובלשכות האוכלוסין ברחבי הארץ.

פורסמו יוזמות ומסעות הסברה (קמפיינים) חדשים ומשמעותיים, כגון: קמפיין מרתון דרכון, הסברה בנושא כלל השירותים שמעניקה הרשות בזמן מלחמת "חרבות ברזל", במגוון שפות, עדכון של הנראות הפיזית של המבנים המאוכלסים על ידי יחידות הרשות ועוד.

ברחבי לשכות מינהל האוכלוסין הוצבו חומרי הסברה בנושאים שונים כגון: עמדות זיכרון והזדהות עם החטופים, הקרנת תמונות החטופים בעמדות ביקורת גבולות בכלל מעברי הגבול הבינלאומיים, מידע בדבר מתן שירותים מקוונים, מידע על השינוי באופן הפצת הדרכונים ועוד.

טיפול בתלונות ציבור

במהלך שנת 2023, התקבלו באגף הביקורת הפנימית ותלונות הציבור 12,968 מכתבים מהציבור במגוון ערוצים (דואר, דוא"ל, פקס, טופס מקוון באתר).

<u>מטרות רב שנתיות ויעדי הרשות לשנת 2024</u>

מטרה 1: הסדרה ויישום מדיניות ההגירה של מדינת ישראל

יעד 1.1: שיפור הנהלים המקצועיים של הרשות ותהליך עדכונם

מטרה 2: הסדרת העסקתם של העובדים הזרים

יעד 2.1: הגברת העסקה של עובדים זרים באמצעות הסכמים בילטראליים והסדרים מכוח החלטות ממשלה

מטרה 3: צמצום מספר השוהים הלא-חוקיים במדינת ישראל

מטרה 4: הגברת יכולות האכיפה של הרשות

יעד 3.1: עידוד יציאה מרצון של שוהים לא-חוקיים

יעד 3.2/4.1: הגברת יכולת ההרחקה של שוהים לא-חוקיים

יעד 3.3/4.2: הגברת האכיפה על מעסיקים ככלי מרכזי לצמצום מספר השוהים הלא-חוקיים ושמירה על זכויות העובדים הזרים החוקיים

יעד 4.3: שדרוג האכיפה המינהלית

מטרה 5: הפעלת מערך ביקורת גבולות יעיל ומתקדם במעברי הגבולות הבין-לאומיים של ישראל

יעד 5.1: פיתוח מערך ביקורת הגבולות בראייה ארוכת טווח

מטרה 6: שיפור השירות

יעד 6.1: צמצום הצורך בהגעה פיסית של פונים לרשות

יעד 6.2: צמצום זמני המתנה

יעד 6.3: צמצום הנטל הבירוקרטי

יעד 6.4: בניית תשתיות לשיפור השירות

<u>רשימת החוקים ששר הפנים ממונה על ביצועם והקשורים לפעילות רשות האוכלוסין וההגירה</u>

חוק מרשם האוכלוסין תשכ"ה, 1965

חוק החזקת תעודת זהות והצגתה תשמ"ב 1982,

חוק עדכון כתובות התשס"ה 2005

חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע התש"ע 2009

חוק השמות תשט"ו 1956

חוק השבות תש"י 1950

חוק האזרחות תשי"ב 1952

חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) , התשפ"ב – 2022

חוק פנייה לגופים ציבוריים באמצעי קשר דיגיטליים (תיקון מס' 2 והוראת שעה), התשפ"ב-2022

חוק הענקת אזרחות כבוד לחללי מערכות ישראל , התשפ"ד - 2023

חוק הענקת אזרחות כבוד לחללי מלחמת הקוממיות התש"ע 2010

חוק רישום פטירות חיילים , התשכ"ז – 1967

חוק הכניסה לישראל תשי"ב 1952

חוק הדרכונים תשי"ב 1952

חוק שלילת זכות השיבה התשס"א 2001

חוק עובדים זרים התשנ"א 1991 **(סמכויות הביצוע מתחלקות בין שר העבודה לשר הפנים)**

חוק שהייה שלא כדין איסור סיוע תיקוני חקיקה תשנ"ו 1996

חוק העסקת עובדים ע"י קבלני כוח אדם התשנ"ו 1996 **(סמכויות הביצוע הכלליות הן של שר העבודה, אך לגבי העסקת עובדים זרים הסמכויות הן של לשר הפנים).**

חוק שירות התעסוקה התשי"ט 1959 **(סמכויות הביצוע הכלליות הן של שר העבודה, אך לגבי היתר לתיווך עובדים זרים, הסמכויות הן של שר הפנים).**

<u>תיאור מאגרי המידע של הרשות הרשומים אצל רשם מאגרי במיד עלפי החוק הגנה על הפרטיות התשמ"א - 1981,</u>

מס'	שם המאגר	סוג מידע במאגר	המטרה
1	מרשם אוכלוסין	אישות, מעמד אישי, צנעת אישות	ניהול מערכת מרשם האוכלוסין עפ"י חוק מרשם האוכלוסין , קיום בחירות רישום שינויים בפרטים
2	מאגר לתמיכה בפניות לקוחות של תוכנית זיהוי חכם	מידע של לקוחות: שם פרטי, שם משפחה, כתובת דואר אלקטרוני ומספר טלפון	מתן מענה ללקוחות
3	דרכונים	אישיות	ניהול המידע על דרכונים ותעודת מעבר עם קשר למרשם האוכלוסין
4	כרטסת ביקורת גבולות	מעמד אישי	ניהול כרטסת יציאות וכניסות למדינת ישראל בדרך האוויר, הים והיבשה לישראלים ולזרים.
5	מערכת רשב"ג ביקורת גבולות	מידע בדבר כניסות ויציאות של אדם לישראל, אישורים הקיימים לכך, או מניעות הקיימות במסגרת זו.	פיקוח ובקרה על הנכנסים לארץ והיוצאים ממנה לצורך אכיפת חוק וצווי עיכוב יציאה.
6	מעסיקים של עובדים זרים	הכשרה מקצועית פיקוח ומעקב אחר עובדים זרים ומעסיקים	כלי לקבלת החלטות עבור משרד הפנים לאישור הבאת עובד זר.
7	מרשם אוכלוסין ביש"ע	אישות, מעמד אישי, צנעת אישות	רישום אוכלוסין
8	הרשת המנהלתית	מידע דמוגרפי, ניסיון מקצועי והשכלה, עבר פלילי, השתייכות דתית.	מורכב מכלל המסמכים המאוכסנים בתיקיות ברשת המנהלתית של הרשות

תקציב 2023

סעיף	(מזומנים) תקציב נטו	(מזומנים) העברות בגין השתתפויות	(מזומנים) תשלומים (בפועל (ביצוע	(מזומנים) חשבוניות (בדרך (ביצוע	(מזומנים) יתרת התחייבויות, הזמנות רכש והזמנות לקוח	סה"כ ביצוע כולל	אחוז ביצוע כולל
סה"כ שכר מטה ומנ"א	262,721,000	-10,200	263,979,799	-586,800	0	263,382,798	100%
סה"כ דיור+תפעול מטה+מנ"א	139,399,000	-2,614,486	107,161,115	-32,585	34,854,581	139,368,625	100%
סה"כ מחשוב ומשטיות	434,338,000	6,126,230	339,495,052	-92,790	111,501,566	457,030,057	105%
סה"כ שכר מינהל אכיפה	73,152,000	0	73,511,400	0	0	73,511,400	100%
סה"כ תפעול מינהל אכיפה	109,934,000	2,019,916	82,526,873	8,585	25,440,189	109,995,563	100%
סה"כ שכר מינהל שירות לעו"ז	37,197,000	0	37,524,529	0	0	37,524,529	101%
סה"כ תפעול מינהל שירות לעו"ז	18,748,000	-307,070	13,003,069	-10,910	6,076,930	18,762,019	100%
סה"כ שכר מינהל ב. גבולות	26,076,000	0	27,820,802	-853,055	0	26,967,747	103%
סה"כ תפעול מינהל ב. גבולות	21,735,000	353,266	9,983,912	0	9,671,208	20,008,386	92%
סה"כ	1,123,300,000	5,567,656	955,006,552	-1,567,556	187,544,474	1,146,551,126	102%

סה"כ הכנסות		(מזומנים) תשלומים (בפועל (ביצוע	(מזומנים) חשבוניות (בדרך (ביצוע	סה"כ ביצוע ראשון	יתרה ראשונה
אגרות, קנסות ורישיונות		-1,136,497,837	-36,390	-1,136,497,837	1,136,497,837
קנסות		-1,579,706	0	-1,579,706	1,579,706
החזר ע"ח שנים קודמות		-21,770	0	-21,770	21,770
סה"כ		-1,138,099,314	-36,390	-1,138,099,314	1,138,099,314

רשימת לשכות מינהל האוכלוסין

מס'	הלשכה	כתובת
1	**אילת**	**מרכז עירוני הקניון האדום אילת**
2	**אשדוד**	**מרכז צימר**, דרך מנחם בגין 1, **אשדוד**
3	**אשקלון**	**קרית הממשלה ברל** כצנלסון 9 **אשקלון**
4	**באר שבע**	**קרית הממשלה** התקווה 4 , **באר שבע**
5	**בית שמש**	אבא נעמת 1 , **בית שמש**
6	**בני ברק**	**בנין שקל** זבוטנסקי 168, **בני ברק**
7	**הרצליה**	ברקת 11, **הרצליה**
8	**חדרה**	**קניון הכיכר**, דוד שמעוני 42 , **חדרה**
9	**חולון**	שדרות ירושלים 164 , **חולון**
10	**חיפה**	**קרית הממשלה** שד' פלים 15א' , **חיפה**
11	**טבריה**	זאבי אלחדיף 23 , **טבריה**
12	**יפו**	רחוב סלמה 53 **תל אביב**
13	**ירושלים**	**בניין ג'נרלי** שלומציון המלכה , 1 **י"ם**
14	**ירושלים דרום**	אליהו קורן 25 , **י"ם**
15	**כפר סבא**	שדרות ויצמן 140 , **כפר סבא**
16	**מ.ירושלים**	וואדי ג'וז 49 **מזרח י"ם**
17	**נוף הגליל**	קרית ממשלה 2 , **נוף הגליל**
18	**נתניה**	רמז 13 , **נתניה**
19	**עכו**	שלום הגליל 1 , **קניון עכו**
20	**עפולה**	יהושע חנקין 1 , **עפולה**
21	**פתח תקוה**	**מוטה גור 4, מגדלי עופר , פ"ת**
22	**צפת**	ויצמן 4 , **צפת**
23	**קריות**	דרך חיפה 30 **קרית אתא**, קניון שער הצפון
24	**ראש העין**	שבזי 27 **ראש העין**
25	**ראשל"צ**	**קריית הממשלה** ישראל גלילי 3
26	**רחובות**	**מוטי קינד 10 רחובות**
27	**רמלה**	**בניין הקריה** הרצל 91 **רמלה**
28	**רמת גן גבעתיים**	סירקין 17 **גבעתיים**
29	**ת"א**	**קרית הממשלה** דרך מנחם בגין 125
30	**ארז**	**ארז**
31	**אריאל**	רח' יהודה 5 **אריאל**
32	**בית אל**	**בית אל**
33	**דימונה**	מרכז בית שיא ת.ד. 1, עיריית **דימונה**
34	**דיר אל אסד**	מועצת דיר אל אסד
35	**טייבה**	**עירית טייבה**, אלבלדיה
36	**יוקנעם**	רח' התמר 2 **יוקנעם**

37	**כרמיאל**	מרכז ניצנים, החרושת 9 **כרמיאל**
38	**מבשרת ציון**	בי״ס הראל **מבשרת ציון**
39	**מודיעין**	רח׳ תלתן 1 (עיריית מודיעין) , **מודיעין**
40	**מודיעין עלית**	שערי תשובה 3 **מודיעין עלית**
41	**מעלה אדומים**	קניון אדומים דרך קדם 5 , **מעלה אדומים**
42	**מעלות**	בן גוריון 1 **מעלות**
43	**נהריה**	רחוב האירית 2 קניון **נהריה**
44	**נתיבות**	רח׳ הגיבורים , **נתיבות**
45	**סחנין**	עירית **סחנין**
46	**צור בהר**	אל מדינה אל מנאוורה **ירושלים**
47	**קלנדיה**	מעבר קלנדיה
48	**קצרין**	מרכז איתן דליות **קצירין**
49	**קרית גת**	כיכר פז 3 קניון **קרית גת**
50	**קרית שמונה**	הרצל 37 **קרית שמונה**
51	**רהט**	מרכז מסחרי **רהט**
52	**שדרות**	רח׳ מנחם בגין 4 **שדרות**

<u>בעלי תפקידים ברשות</u>

	תפקיד
אייל סיסו	מנכ״ל הרשות
נאיף הינו	סמנכ״ל למינהל משאבי אנוש
דניאל סלומון	יועץ משפטי
יואל ליפובצקי	ראש מינהל האוכלוסין
איציק עמרני	ראש מינהל אכיפה וזרים
יצחק אבישר	ראש מינהל ביקורת גבולות
משה נקש (מ״מ)	ראש מינהל עובדים זרים
אורן אריאב	מנהל אגף בכיר טכנולוגיות
מרב אברהמס	מנהלת אגף בכירה , תכנון ומדיניות
יהודית דובינקי	מנהלת אגף בכירה ביקורת פנים ותלונות ציבור
סבין חדד	מנהלת אגף דוברות והסברה
שלום טרבלסי	מנהל אגף בכיר רכש, נכסים ולוגיסטיקה
טל אלון (מ״מ)	מנהל אגף בכיר , שירות
אופיר בן שלום	מנהל אבטחת מידע והגנה על הפרטיות
יפעת עינבר	חשבת
אליהו אלפסי	מנהל אגף תקציבים

דרכי התקשרות עם הרשות

מוקד שירות ארצי

- **טלפון:** 074-7083450/*3450
- **למתקשרים מחו"ל:** 972-74-7083450
- **דואר אלקטרוני:** info@piba.gov.il
- **פניה באמצעות טופס מקוון:** טופס פנייה מקוון
- **פקס:** 02-6469442
- **כתובת למשלוח דואר:** מרכז שירות ומידע ארצי, רשות האוכלוסין וההגירה, רח' אגריפס 42, ירושלים מיקוד 9430125.

המידע כפי שמופיע באתר:

תלונות ופניות הציבור

דואר אלקטרוני: tz@piba.gov.il

טופס פנייה מקוון

פקס: 02-9959059
כתובת למשלוח דואר: תלונות הציבור, רשות האוכלוסין וההגירה, מסילת ישרים 6 ירושלים, מיקוד 9458406

ממונה חופש המידע

טלפון: 074-7083004

דואר אלקטרוני: Hofesh.Meida@piba.gov.il

טופס פנייה מקוון

כתובת למשלוח דואר: חופש המידע, רשות האוכלוסין וההגירה, מסילת ישרים 6 ירושלים, מיקוד 9458406

מנהל עובדים זרים

טלפון: 074-7085013

דואר אלקטרוני: Zarim@sa.piba.gov.il

פקס: 02-6257637

כתובת למשלוח דואר: מינהל עובדים זרים, רשות האוכלוסין וההגירה, רח' אגריפס 42, ירושלים מיקוד 9430125.

מינהל אוכלוסין

טלפון: 074-7083101

דואר אלקטרוני: population@piba.gov.il

כתובת למשלוח דואר: מנהל אוכלוסין, רשות האוכלוסין וההגירה, מסילת ישרים 6 ירושלים, מיקוד 9458406

מינהל אכיפה וזרים

טלפון: 074-7084888

דואר אלקטרוני: pniot_mate@piba.gov.il

כתובת למשלוח דואר: מנהל אכיפה וזרים, רשות האוכלוסין וההגירה, דוד המלך 4, בניין גזית, רמלה, מיקוד 7244032

מינהל ביקורת גבולות

דואר אלקטרוני: gvulot@piba.gov.il

כתובת למשלוח דואר: מינהל ביקורת גבולות, רשות האוכלוסין וההגירה, נמל התעופה בן גוריון, טרמינל 1, ת.ד 206, לוד

1, ת.ד 206, לוד

זרקור על פעילות מינהל האוכלוסין

בדוח זה בחרתי להאיר את עבודת מינהל האוכלוסין, שעובדיו פעלו רבות למען תושבי מדינת ישראל מאז פרוץ מלחמת חרבות ברזל.

המלחמה הציבה בפני רשות האוכלוסין וההגירה סוגיות חדשות, להן מינהל האוכלוסין ויתר מינהלי הרשות נדרשו לתת מענה .

התחושה שנוצרה היא כי זהו צו השעה לסייע בכל התחומים עליהם אמונה הרשות ובמקרי הצורך, למצוא פתרונות יצירתיים.

להלן מספר נושאים אשר טופלו על ידי מינהל האוכלוסין, תוך הירתמות מלאה של העובדים במנהל ובתגבור של עובדי הרשות מכלל היחידות:

1. **<u>הקמת לשכות שירות ניידות</u>**: להגשת בקשות לתיעוד ביומטרי ולשירותי מרשם עבור מפוני עוטף עזה ששהו במלונות באילת, בים המלח, בעין גדי, בקריית יערים, בת"א, בשפיים, בנתניה, במצפה רמון, ובנצרת. הנפקה מואצת של התיעוד הביומטרי ומסירתו למפונים ע"י עובדי הרשות.
2. **<u>שינוי כתובות רטרואקטיבית:</u>** עבור תושבי ישובים וערים שפונו מבתיהם.
3. **<u>מתן פטור מתשלום אגרה</u>**: עבור מתן שירותי תיעוד ביומטרי, לתושבי עוטף עזה והצפון. הפטור ניתן לתושבי יישובים, בהתאם לרשימה מתעדכנת.
4. **<u>סיוע לגופי הביטחון ומשרדי הממשלה</u>**: סיוע ותגבור בזיהוי ביומטרי לחללים ולנרצחים וכן תגבור בחמ"לים השונים . סיוע למשטרת ישראל בזיהוי פרטים ביומטריים, סיוע בחמ"ל צבאי בשלישות ברמת גן, תגבור עובדים ממינהל אוכלוסין בחמ"ל לאיתור נעדרים בקריית שדה התעופה – 433, סיוע בחמ"ל נעדרים במנהלת אלון בבסיס רחבעם ברמלה ועוד. הצוותים פעלו 24/7.
5. **<u>תגבור עמדת השירות בנתב"ג</u>** - העמדה מעניקה שירות להנפקת דרכונים בנמל התעופה בן גוריון, לצורך מתן מענה ליוצאים לחו"ל שאינם מחזיקים מסמכי נסיעה תקפים.

<u>ביצוע הארכת אשרות</u>: החלטה על הארכת אשרות גורפת לתיירים ולזרים, השוהים בישראל ומתקשים